

Aleksandar Milenković

EMA VARGA, Umetničko staklo – SNIVATI DOLE SASVIM JUŽNO

Muzej primenjene umetnosti, 8. 06 – 8. 07. 2006.

Ema Varga (1952) je umetnica međunarodnog renomea koja već više od deset godina živi i radi u Australiji. Diplomirala je 1975. g. na katedri za keramiku i staklo FPU u Beogradu. Iste godine postala je član ULUPUDS-a sa statusom samostalno umetnika. Narednih godina saradivala je sa industrijom stakla u Paraćinu i Pančevu, kao i sa galerijom "Sebastijan" u Beogradu i Dubrovniku.

Tokom poslednje decenije, u Australiji, usavršila je specijalnu tehniku oblikovanja stakla, koristeći hiljade komadića koje poput mozaika uklapa u trodimenzionalne skulpture topljenog i glačanog stakla. – Izvod iz informacije Odseka za odnose sa javnošću MPU u Beogradu.

Za razliku od svih drugih materijala koje koriste umetnici da bi oblikovali svoja dela, staklo je najzahtevniji jer njegova materijalnofizička svojstva u velikoj meri diktiraju kreativnu liniju kojom se kreće ideja, koncepcija, tehnologija izrade i krajnji efekti ostvarenja. Porcelan i keramika po određenim sličnostima sa modalnim aspektima stakla takođe zahtevaju visok stepen obučenosti i veštine kreatora u izradi umetničkih

dela, ali nisu u stanju da konkurišu staklu. Kao što je poznato, duvano staklo treba "hvatati u letu"... nema mnogo manevarskog prostora da se uspešno izađe na kraj sa oblicima koji se stvaraju u trenutku kada je istopljeno staklo raspoloženo da menja svoja fizička svojstva.

Nema kašnjenja u zahvatu, nema naknadnih ispravki... umetniku preostaje jedino da svoju ideju prilagodi trenutnom stanju materije i već dostignutom obličju. Srećom, širokogruda Umetnost, filozofija enformela i neograničena pojmovnost aktualnih "instalacija" dopuštaju mnogo načina za spasonosni emergency exit kojim se primarno zamišljeni likovni "libreto" autora može zameniti sličnim, ukoliko nešto pođe naopako u tehnologiji izrade.

Opus Eme Varge u globalu sastoji se iz dve tehnološke i likovnomorfološke kategorije. Klasična sfera duvanog stakla predstavljena je visokim vretenastim posudama koje smemo da nazovemo – vazama. Široki spektar pastelnih tonova zastupljen je u selekciji relativno istorodnih tuba–vaza koje svoju dekorativnost zasnivaju upravo na tom estetskom aspektu. Nema sekundarne plastike niti uslikanih motiva koje obogaćuju osnovni oblik dela. Masivne posude, purifikovanom fakturom poput ogoljenog debela, asociiraju na drevne megalite. Združene u snop raznobojnih verikala, izvan neke utilitarne uloge, a smeštene u pogodno okruženje savremenog enterijera, sposobne su da izazovu izuzetni estetički efekt.

Naporedna sfera u stvaranju Varge je topljeno i glačano staklo, kako je gore već objašnjeno. Radi se o geometrijskim oblicima pretežno trouglastih i prizmatičnih ploča koje, svaka za sebe, isijavaju iz sebe dodatne likovne valere. Radi se o zanimljivom inkrustiranom dizajnu tih staklenih lamela koje samo vizuelno ali ne i taktilno sadrže sopstvenu osobenost. Izdaleka

su uniformne... treba ih osmatrati na bliskom odstojanju.

Većinom reda veličine 30 x 30 cm... ove lamelirane staklene ploče u svom prozračnom tkivu sadrže obilje kolorističkih i grafičkih elemenata koje autorka smišljeno inkorporira tokom tehnološkog procesa. Varijacije na temu zavise od invencije autorke i od raspoloživih sastojaka. Za raspoznavanje varijeteta potrebno je da se modeli osmatraju izbliza jer osnovna morfološka struktura ostaje u standardnim granicama koje je autorka usvojila pristupajući ovom likovnotehnološkom modalitetu. U tim prozračnim lamelama daju se naslutiti inicijacije autorkinih predložaka. Da li su to svetlucanja koralnih grebena i prskanje valova oko surfera duž beskrajnih australskih plaža... ili beličasti pramenovi cirusa na nebeskom svodu hemisfere... Dole sasvim južno!

Kubistička determinisanost u ovoj sferi obrade stakla i format pogodan za stone aranžmane, sobna postolja i vitrine, upućuje i ovde posmatrača da poimanje ovih eksponata poveže sa poimanjem klasičnih dekorativno–utilitarnih artikala u stanovima, salonima, kabinetima. Dosledna u serijskoj transkripciji odabranog kreativnog prosedea i tehnološkog postupka, autorka je dosegla vrhunski nivo interperatacije – i s t o g.

Time zapada u zakonomernu opasnost da neograničeno variranje "srećno odabranog" koncepta prepreči put daljem istraživanju fluidnih sfera umetnosti. Ukoliko autorka ovom postavkom demonstrira dosadašnji prosede i učinak, sa pretpostavkom da će probiti ljušturu koju je sama sebi izlila, tada možemo da očekujemo još mnogo zanimljivih ostvarenja. Jer, sasvim je jasno da se radi o umetnici visokih kreativnih potencijala koja sa posebnim nervom voli da istražuje i da novitetima dopunjuje već dosegnute horizonte u ovoj disciplini primenjene umetnosti.